สรุป
คำพิพากษาอุทธรณ์ที่เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์	พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
หมายเลขคดีดำที่ ฟ. ๑๖๒๒/๒๕๕๘	นางภคินี สุวรรณภักดี	ผู้คัดค้านที่ ๑
หมายเลขคดีแดงที่ ฟ. ๔๐๗๖/๒๕๕๙	นางสาวอรภัค สุวรรณภักดี	ผู้คัดค้านที่ ๒
	นายอรรถวิชช์ สุวรรณภักดี	ผู้คัดค้านที่ ๓
	นายนัฐพงศ์ สุวรรณภักดี	ผู้คัดค้านที่ ๔

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔๙, ๕๑

คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ส่งเรื่องให้สำนักงาน ปปง. ดำเนินการเกี่ยวกับกรณีคณะกรรมการพิจารณาให้สินเชื่อชุดบริหารของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ได้กระทำการโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ ซึ่งกระทำโดยกรรมการ ผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน อันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเหตุให้ผู้คัดค้านที่ ๑ ได้ไปซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน จำนวน ๘ รายการ เป็นที่ดิน ๗ รายการ และหลักทรัพย์ ๑ รายการ ราคาประเมิน ๗๕,๒๖๑,๓๐๐ บาท คณะกรรมการธุรกรรมจึงมีมติให้อายัดทรัพย์สินทั้ง ๘ รายการไว้ และให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งเรื่องให้ผู้ร้องพิจารณายื่นคำร้องให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานแล้วเห็นว่าผู้คัดค้านที่ ๑ กับพวกมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับพนักงานธนาคารทุจริต และทรัพย์สินดังกล่าวจำนวน ๔ รายการ คือ รายการที่ ๑ ที่ ๖ เป็นที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๓๑๔๙ และเลขที่ ๗๘๖๙๙ ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร พร้องสิ่งปลูกสร้าง รายการที่ ๗ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๙๓๗๐ ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้าง และ รายการที่ ๘ หลักทรัพย์บริษัทอินทรประกันภัย จำกัด (มหาชน) INSURE จำนวน ๓๓๓ หุ้น มีผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นผู้มีสิทธิเรียกร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์อันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้คัดค้านที่ ๑ กับพวก จำนวน ๔ รายการดังกล่าว รวมมูลค่าประมาณ ๖,๗๖๕,๓๐๐ บาท พร้อมดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน

ศาลชั้นต้นนัดไต่สวนและประกาศตามกฎหมายแล้ว

ผู้คัดค้านทั้งสี่ ยื่นคำคัดค้านว่า ทรัพย์สินทั้ง ๔ รายการ ผู้คัดค้านทั้งสี่ได้ทรัพย์สินดังกล่าวมาด้วยเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย ผู้คัดค้านที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิดมูลฐานเพราะเป็นเพียงลูกจ้างคนหนึ่งของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) อำนาจสูงสุดในการอนุมัติสินเชื่ออยู่ที่คณะกรรมการบริหารของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับทรัพย์สินของผู้คัดค้านทั้งสี่ซึ่งได้มาก่อนที่พระราชบัญญัติดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ นอกจากนี้ผู้ร้องไม่มีอำนาจร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้คัดค้านทั้งสี่ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะสิทธิ

เรียกร้องทางแพ่งขาดอายุความแล้ว และการฟ้องร้องคดีแพ่งทั่วไปก็ขาดอายุความตามมาตรา ๑๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นกัน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีฐานะเป็นเพียงผู้รักษาทรัพย์สินที่ถูกยึดอายัดเท่านั้น ประกอบกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายยังไม่ถึงที่สุด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงไม่มีอำนาจเสนอเรื่องให้ผู้ร้องยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ ขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้คัดค้านที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้แก่ ทรัพย์สินรายการที่ ๑, ที่ ๖ และที่ ๗ ตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง คำขออื่นให้ยก สำหรับสิทธิเรียกร้องหลักทรัพย์ INSURE จำนวน ๓๓๓ หุ้น ในบัญชีทรัพย์เอกสารหมาย ร. ๙ ให้คืนแก่ผู้คัดค้านที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑/๑ วรรคหนึ่ง ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนของผู้คัดค้านทั้งสี่ให้เป็นพับ

ผู้คัดค้านทั้งสี่อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นภริยาของนายสมพงษ์ สุวรรณภักดี ผู้คัดค้านที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นบุตรของผู้คัดค้านที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๐ ผู้คัดค้านที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างและเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาให้สินเชื่อชุดบริหารของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) อันประกอบด้วยผู้คัดค้านที่ ๑ นายอุทัย อัครพัฒนากูล และนายมาโนช กาญจนฉายา ร่วมกันอนุมัติสินเชื่อให้ลูกหนี้กลุ่มนายสุเทพ เจริญพรพานิชกุล ซึ่งมียอดหนี้ค้างชำระ ๔,๒๗๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ร้องทุกข์กล่าวโทษดำเนินคดีแก่ผู้คัดค้านที่ ๑ นายอุทัยฯ และนายมาโนชฯ อดีตผู้บริหารธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และประมวลกฎหมายอาญา จากนั้นจึงได้รายงานถึงกรณีดังกล่าวให้เลขาธิการสำนักงาน ปปง. ซึ่งการอนุมัติสินเชื่อให้ลูกหนี้กลุ่มนายสุเทพ เจริญพรพานิชกุล โดยคณะกรรมการพิจารณาให้สินเชื่อชุดบริหารดังกล่าวเป็นการปฏิบัติฝ่าฝืนระเบียบ คำสั่งของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) และธนาคารแห่งประเทศไทย มีลักษณะและพฤติการณ์ที่ไม่ชอบทำให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) ซึ่งเข้าข่ายอันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต่อมาเลขาธิการสำนักงาน ปปง. ส่งเรื่องให้ผู้ร้องพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นให้ทรัพย์สินรวม ๘ รายการ ตกเป็นของแผ่นดิน ผู้ร้องพิจารณาแล้วปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่าผู้คัดค้านที่ ๑ กับพวก มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับพนักงานธนาคารทุจริตและเฉพาะทรัพย์สินรายการที่ ๑ ที่ ๖ ถึงที่ ๘ รวม ๔ รายการ ซึ่งพิพาทกันในคดีนี้ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ อันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓(๔) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตามรายการดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินโดยทรัพย์สินรายการที่ ๑ คือที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๓๑๔๙ ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน (เขตบางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ราคาประเมิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ไม่รวมสิ่งปลูกสร้าง) ผู้คัดค้านที่ ๑ จดทะเบียนซื้อและรับโอนกรรมสิทธิ์มาจากบริษัทสิทธิเกษมแอนด์ชันส์ จำกัด เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๙ ต่อมาวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ผู้คัดค้านที่ ๑ จดทะเบียนยกที่ดินดังกล่าวให้ผู้คัดค้านที่ ๒ ถึงที่ ๔ ทรัพย์สินรายการที่ ๖ คือที่ดินโฉนดเลข ๗๘๖๙๙ ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ราคาประเมิน

๒,๗๕๒,๐๐๐ บาท (ไม่รวมสิ่งปลูกสร้าง) ผู้คัดค้านที่ ๑ จดทะเบียนซื้อและรับโอนกรรมสิทธิ์มาจาก พลตรีประดิษฐ์ นิลศร และพันเอกหญิงบำรุง นิลศร เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙ ต่อมาวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ผู้คัดค้านที่ ๑ ได้จดทะเบียนยกที่ดินดังกล่าวให้ผู้คัดค้านที่ ๒ ถึงที่ ๔ ทรัพย์สินรายการที่ ๗ คือที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๙๓๗๐ ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ราคาประเมิน ๑,๙๘๐,๐๐๐ บาท (ไม่รวมสิ่งปลูกสร้าง) ผู้คัดค้านที่ ๑ จดทะเบียนซื้อและรับโอนกรรมสิทธิ์มาจากบริษัทวิบูลสิทธิ์ จำกัด เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ และทรัพย์สินรายการที่ ๘ คือ สิทธิเรียกร้องในหลักทรัพย์บริษัทอินทรประกันภัย จำกัด (มหาชน) INSURE จำนวน ๓๓๓ หุ้น ราคาประเมิน ๓๓,๓๐๐ บาท มีผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นผู้มีสิทธิเรียกร้องโดยซื้อมาเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๐ ส่วนทรัพย์สินรายการที่ ๒ ถึงที่ ๕ ผู้ร้องเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่สมบูรณ์พอจึงแจ้งเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป สำหรับการดำเนินคดีอาญา พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องนายมาโนช กาญจนฉายา นายอุทัย อัครพัฒนากูล ผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสุเทพ เจริญพรพานิชกุล และยื่นฟ้องนายมาโนช กาญจนฉายา นายอุทัย อัครพัฒนากูล และนายสุเทพ เจริญพรพานิชกุล เป็นจำเลยต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ในความผิดดังกล่าวเป็นคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๑๗/๒๕๕๐ คดีหมายเลขดำที่ ๔๕๕๐/๒๕๔๙ และคดีหมายเลขดำที่ ๑๙๘/๒๕๕๐ ตามลำดับคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอาญากรุงเทพใต้ ส่วนผู้คัดค้านที่ ๑ หลบหนีหมายจับของศาลอาญากรุงเทพใต้ที่ จ. ๒๔๓๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๙ คดีนี้ ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้ว มีคำสั่งให้ทรัพย์สินรายการที่ ๑ ที่ ๖ และที่ ๗ ตกเป็นของแผ่นดิน ส่วนทรัพย์สินรายการที่ ๘ คือ สิทธิเรียกร้องในหลักทรัพย์บริษัทอินทรประกันภัย จำกัด (มหาชน) INSURE จำนวน ๓๓๓ หุ้น ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าเป็นทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านที่ ๑ ได้มาจากการประกอบอาชีพโดยสุจริต ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน และมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินรายการที่ ๘ แก่ผู้คัดค้านที่ ๑ ผู้ร้องไม่อุทธรณ์ จึงยุติไปตามคำสั่งของศาลชั้นต้น

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ประการแรกว่า คำร้องของผู้ร้องเคลือบคลุมหรือไม่

ศาลอุทธรณ์พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คำร้องขอของผู้ร้องนั้นได้บรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยลำดับตามขั้นตอน ตลอดจนการรับฟังข้อชี้แจงของผู้คัดค้านทั้งสี่ แม้ตามคำร้องขอดังกล่าวผู้ร้องจะบรรยายข้อเท็จจริงถึงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานว่ามี ๘ รายการ ก็เป็นการบรรยายตามข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่และมติของคณะกรรมการธุรกรรม ซึ่งมีมติให้เลขาธิการสำนักงาน ปปง. ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สิน ๘ รายการ ตกเป็นของแผ่นดิน แต่เมื่อผู้ร้องได้รับเรื่องและพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าทรัพย์สินของผู้คัดค้านทั้งสี่ที่ปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานมีเพียง ๔ รายการ คือ รายการที่ ๑ รายการที่ ๖ ถึงที่ ๘ ส่วนรายการที่ ๒ ถึงที่ ๕ ผู้ร้องเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่สมบูรณ์พอจึงแจ้งให้เลขาธิการสำนักงาน ปปง. เพื่อดำเนินการตามกฎหมายแล้ว ดังนี้ ผู้ร้องชอบที่จะยื่นคำร้องขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินรายการที่ ๑ ถึงที่ ๘ ตกเป็นของแผ่นดินตามที่มีความเห็นได้ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ คำร้องขอของผู้ร้องดังกล่าวเห็นได้ว่าเป็นการบรรยายโดยชัดแจ้งซึ่งสภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับ ทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่นว่านั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๒ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งผู้มีความรู้และวิญญูชนทั่วไปอ่านแล้วพึงเข้าใจได้ว่า ผู้ร้องขอให้ทรัพย์สินรายการที่ ๑ ที่ ๖ ถึงที่ ๘ รวม ๔ รายการ ตกเป็นของแผ่นดิน หาใช่เรื่องที่ผู้ร้องบรรยายคำร้องขอว่าทรัพย์สินรายการที่ ๑ ที่ ๖ ถึงที่ ๘ มีข้อเท็จจริงยังไม่สมบูรณ์พอดังที่ผู้คัดค้านทั้งสี่อุทธรณ์ไม่ ประกอบกับผู้คัดค้านทั้งสี่ยื่นคำคัดค้านว่า ทรัพย์สินรายการที่ ๑ ที่ ๖ ถึงที่ ๗ ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน แต่เป็นทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านทั้งสี่ได้มาจากการประกอบอาชีพสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย ย่อมแสดงว่าผู้คัดค้านทั้งสี่เข้าใจเรื่องราวที่ผู้ร้องบรรยายมาในคำร้องขอเป็นอย่างดีโดยมิได้หลงข้อต่อสู้ แม้ตามคำร้องขอผู้ร้องจะไม่ได้บรรยายว่ามีข้อเท็จจริงหรือหลักฐานใดและเพราะเหตุใดที่ทำให้ผู้ร้องเชื่อว่าหรือน่าเชื่อว่าทรัพย์สินรายการที่ ๑ ที่ ๖ ที่ ๗ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานดังที่ผู้คัดค้านทั้งสี่อุทธรณ์ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นเพียงรายละเอียดซึ่งต้องไปว่ากล่าวหรือนำสืบในชั้นพิจารณาโดยผู้ร้องจำต้องบรรยายมาในคำร้องขอตั้งแต่เริ่มแรกไม่ คำร้องขอของผู้ร้อง จึงไม่เคลือบคลุม อุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ประการที่สองมีว่า คดีของผู้ร้องขาดอายุความหรือไม่

ศาลอุทธรณ์พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินซึ่งมีทั้งโทษทางอาญาและมาตรการทางแพ่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินโดยมาตรการทางแพ่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินดังกล่าวมิใช่ความรับผิดทางแพ่งหรือสิทธิเรียกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากแต่เป็นมาตรการที่มุ่งดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานเพื่อเป็นการตัดวงจรการกระทำความผิดหรือไม่ให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ไม่ได้กำหนดระยะเวลาหรืออายุความสำหรับการดำเนินมาตรการทางแพ่งไว้โดยเฉพาะ และไม่ได้บัญญัติว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจะต้องเป็นทรัพย์สินในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้กระทำความผิดหรือจำเลยนั้นถูกศาลพิพากษาลงโทษหรือไม่ เพียงแต่หากปรากฏว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นและมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีทรัพย์สินใดที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน เลขาธิการสำนักงาน ปปง. ย่อมมีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณายื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาหรืออายุความ ฉะนั้น จึงไม่อาจนำอายุความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาไม่ว่าในทางหนึ่งทางใดมาใช้บังคับกับมาตรการทางแพ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ อุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นปัญหาตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ประการที่สามมีว่า เลขาธิการสำนักงาน ปปง. มีอำนาจส่งเรื่องให้ผู้ร้องพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอเป็นคดีหรือไม่

ศาลอุทธรณ์พิเคราะห์แล้วเห็นว่า จากข้อเท็จจริงของผู้ร้องรับฟังได้ว่า การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และเลขาธิการสำนักงาน ปปง. ข้างต้นเป็นการดำเนินงานโดยลำดับตามขั้นตอนและผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือพิจารณากลั่นกรองโดยคณะกรรมการธุรกรรม เมื่อปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการสำนักงาน ปปง. ย่อมมีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ตามอำนาจหน้าที่

และกรณีนี้ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการธุรกรรมไม่ได้ตรวจสอบหรือไม่มีพยานหลักฐานอันมีเหตุสมควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือคณะกรรมการธุรกรรม และเลขาธิการสำนักงาน ปปง. ไม่ติดใจที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ หรือเป็นเรื่องที่ต้องปรากฏพยานหลักฐานใหม่ซึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังที่ผู้คัดค้านทั้งสี่อุทธรณ์ไม่ อุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ ประการสุดท้ายมีว่า ศาลชั้นต้นมีอำนาจวินิจฉัยว่าผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิดมูลฐานตามคำร้องของผู้ร้องหรือไม่ และทรัพย์สินรายการที่ ๑ ที่ ๖ และที่ ๗ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ศาลจะมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินหรือไม่

ศาลอุทธรณ์พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๔๖ นว และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓, ๓๕๔, ๘๓, ๘๖ อันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น นัยหนึ่งเท่ากับเป็นการวินิจฉัยว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้น จึงเป็นการวินิจฉัยที่เกี่ยวเนื่องกันในประเด็นซึ่งจะต้องพิจารณาศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจวินิจฉัยเช่นนั้นได้ และคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นนั้นยังคงผูกพันเฉพาะคดีนี้เท่านั้น หามีผลผูกพันคดีอื่นไม่ อุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ในส่วนนี้ฟังขึ้น

ส่วนการพิจารณาว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ศาลจะมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้หรือไม่นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า กรณีที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตามคำร้องขอใดตกเป็นของแผ่นดิน จะต้องมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดหากมีคำร้องหรือคำคัดค้านของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สิน ศาลก็ต้องรับฟังคำร้องหรือคำคัดค้านนั้นประกอบด้วย ถ้าคำร้องหรือคำคัดค้านฟังไม่ขึ้น ศาลก็ชอบที่จะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ตามความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๕๑ วรรคสาม ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริตแล้วแต่กรณี ผู้คัดค้านทั้งสี่จึงมีภาระการพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าว ส่วนผู้ร้องมีหน้าที่นำสืบเพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่จะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้วว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นและมีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเท่านั้น ข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังได้ตามทางนำสืบของผู้ร้องว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เกิดขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับผู้คัดค้านที่ ๑ และทรัพย์สินรายการที่ ๑, ที่ ๖ และที่ ๗ ของผู้คัดค้านทั้งสี่ต้องด้วยข้อสันนิษฐานแห่งกฎหมายว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานดังกล่าวซึ่งผู้คัดค้านทั้งสี่มีภาระการพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานให้ได้ว่าทรัพย์สินรายการที่ ๑, ที่ ๖ และที่ ๗ ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือผู้คัดค้านที่ ๒ ถึงที่ ๔ ได้รับโอนมาโดยสุจริต ในประเด็นปัญหานี้ ผู้คัดค้านทั้งสี่นำสืบว่าผู้คัดค้านที่ ๑ ซื้อทรัพย์สินรายการที่ ๑ เป็นที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๓๑๔๙ มาจากบริษัทสิทธิเกษม แอนด์ ซันส์ จำกัด และจดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๙ ส่วนทรัพย์สินรายการที่ ๖ คือที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๘๖๙๙ ผู้คัดค้านที่ ๑ ซื้อและรับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวพร้อมที่ดินแปลงอื่นมาจาก

พลตรีประดิษฐ์และพันเอกหญิงบำรุง นิศร เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙ ราคา ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ศาลอุทธรณ์ เห็นว่า การซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๑ เป็นการซื้อพร้อมที่ดินแปลงอื่นรวม ๓ แปลง ซึ่งมีราคารวมกันตามที่ปรากฏในสัญญาเอกสารหมาย ค. ๑๘ จำนวน ๑๘,๗๘๕,๐๐๐ บาท ส่วนการซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๖ เป็นการซื้อที่ดินแปลงอื่นรวม ๒ แปลง ซึ่งมีราคารวมกันตามที่ปรากฏในสัญญาเอกสารหมาย ค. ๑๙ จำนวน ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่สูงมากทั้งสองรายการและเป็นการได้มาซึ่งทรัพย์สินในช่วงเวลาไล่เลี่ยกัน แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้คัดค้านที่ ๑ จะได้รับเงิน ๔๓,๕๓๑,๒๕๐ บาท จากการขายหลักทรัพย์บริษัทสยามชินเท็ค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) และมีการนำเงินจำนวนดังกล่าวเข้าบัญชีกระแสรายวันของผู้คัดค้านที่ ๑ ตามบัญชีกระแสรายวันเอกสารหมาย ค.๒๖ ดังที่ผู้คัดค้านที่ ๑ อ้างก็ตาม แต่นับตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๓๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้คัดค้านที่ ๑ ได้รับเงินมา จนถึงวันที่ผู้คัดค้านที่ ๑ ซื้อที่ดินและชำระราคามีระยะเวลา ๓ ปีเศษ และมีการฝากถอนเงินออกจากบัญชีดังกล่าวโดยยอดเงินคงเหลือในบัญชีลดลงตลอดมาจนถึงสิ้นปี ๒๕๓๙ โดยเฉพาะยอดเงินในบัญชีก่อนที่ผู้คัดค้านที่ ๑ จะซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๑ มียอดเงินเหลือเพียงหลักแสนบาท ซึ่งไม่เพียงพอชำระราคาที่ดิน อีกทั้ง ณ วันที่ผู้คัดค้านที่ ๑ อ้างว่าชำระราคาที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๖ งวดที่ ๑ ชำระด้วยเช็ครวม ๓ ฉบับ และชำระงวดที่ ๒ ในวันโอนกรรมสิทธิ์คือวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙ จำนวน ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท นั้น คงเหลือยอดเงินในบัญชีดังกล่าวเพียงหลักหมื่นบาทเท่านั้น ซึ่งไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระราคาที่ดินได้จึงเป็นข้อพิรุธให้สงสัยว่า ผู้คัดค้านที่ ๑ นำเงินจากแหล่งใดไปชำระราคาที่ดินซึ่งมีจำนวนเงินที่สูงเช่นนั้นได้ จากการตรวจสอบพยานหลักฐานพบว่า ผู้คัดค้านที่ ๑ ซื้อที่ดินผ่านนายธีระชัย เสิศวิบูลย์วัฒนะ ซึ่งเป็นนายหน้าของผู้คัดค้านที่ ๑ และนายธีระชัยฯ เป็นผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินชำระราคาที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๑ กับที่ดินแปลงอื่นรวม ๓ แปลง โดยให้ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) เป็นผู้อาวัลตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งการอนุมัติวงเงินอาวัลตั๋วสัญญาใช้เงินของนายธีระชัยฯ เกิดขึ้นในช่วงที่ผู้คัดค้าที่ ๑ เป็นคณะกรรมการพิจารณาให้สินเชื่อชุดบริหารของธนาคาร และการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินเจ้าของที่ดินเดิมก็ไม่ได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่นายธีระชัยฯ ทั้งๆ ที่นายธีระชัยฯ เป็นผู้ชำระราคาแต่กลับโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้คัดค้านที่ ๑ อีกทั้งไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าผู้คัดค้านที่ ๑ นำเงินจากแหล่งใดไปชำระคืนให้แก่นายธีระชัยฯ ส่วนการชำระราคาที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๖ ชำระด้วยเช็ค เมื่อตรวจสอบบัญชีกระแสรายวัน ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) สาขาสวนมะลิ ของผู้คัดค้านที่ ๑ บัญชีเลขที่ ๐๐๑ – ๓ – ๒๒๐๒๐ – ๙ ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙ มียอดเงินคงเหลือในบัญชีเพียง ๔๘๐.๙๒ บาท จึงเป็นที่สงสัยว่าผู้คัดค้านที่ ๑ มีเงินจากการขายหลักทรัพย์ดังที่กล่าวอ้างจริง ก็น่าที่จะชำระราคาที่ดินในงวดที่ ๑ ครั้งเดียว ด้วยเช็คฉบับเดียว แต่ผู้คัดค้านที่ ๑ กลับชำระราคาที่ดินด้วยเช็คถึง ๓ ฉบับ ในวันเวลาไล่เลี่ยกัน แสดงว่าผู้คัดค้านที่ ๑ ไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระราคาที่ดินได้ในครั้งเดียว เมื่อพิจารณารายการเคลื่อนไหวในบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของผู้คัดค้านที่ ๑ แม้จำนวนเงินบางรายการของผู้คัดค้านจะเป็นเงินที่ได้มาก่อนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยร้องทุกข์กล่าวโทษว่ามีการกระทำความผิดมูลฐาน แต่ก็ไม่ปรากฏว่าเงินแต่ละรายการมีแหล่งที่มาจากที่ใด

สำหรับทรัพย์สินรายการที่ ๗ คือที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๙๓๗๐ ผู้คัดค้านทั้งสี่นำสืบว่า ผู้คัดค้านที่ ๑ ซื้อมาจากบริษัทวิบูลสิทธิ์ จำกัด ในราคา ๙๗๐,๐๐๐ บาท และจดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์มาเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ตามสัญญาซื้อขายที่ดินเอกสารหมาย ค. ๒๒ โดยผู้คัดค้านที่ ๑ นำเงินที่ได้จากการขายหุ้นบริษัทไดสตาร์ อิเลคทริค คอร์เปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๘ เป็นเงิน ๒๒๐,๘๙๐

บาท หุ้นบริษัทดับเบิลเอ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ เป็นเงิน ๖๗๔,๑๑๒.๔๐ บาท และหุ้นบริษัทไทยโพลีอะคริลิค จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๘ เป็นเงิน ๑๖๓,๒๕๔.๖๐ บาท ศาลอุทธรณ์เห็นว่า แม้เอกสารดังกล่าวจะแสดงถึงรายการเคลื่อนไหวการซื้อขายหุ้นของทั้งสามบริษัทดังที่ผู้คัดค้านทั้งสี่นำสืบก็ตาม แต่ตามทางนำสืบของผู้คัดค้านทั้งสี่ก็ไม่ปรากฏว่ามีการนำเงินที่ได้จากการซื้อขายหุ้นนั้นไปนำฝากเข้าบัญชีเงินฝากใดของผู้คัดค้านที่ ๑ จึงเป็นที่น่าสงสัยว่าเงินที่ได้จากการซื้อขายหุ้นดังกล่าวไปอยู่ที่ใด อีกทั้ง การซื้อขายที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๗ เกิดขึ้นในปี ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่มีการขายหุ้นถึง ๒ ปี และผู้คัดค้านทั้งสี่ก็ไม่มีพยานหลักฐานใดเชื่อมโยงให้เห็นว่าผู้คัดค้านที่ ๑ นำเงินที่ได้จากการขายหุ้นนั้นไปชำระราคาที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๗ แต่จากการตรวจสอบพยานหลักฐานพบว่า ผู้คัดค้านที่ ๑ ซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๗ มาพร้อมกับที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๓๖๘๑ รวม ๒ แปลง ในราคา ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยนายธีระชัยฯ เป็นผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน ๔ ฉบับ ชำระราคาที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๗ กับที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๓๖๘๑ ให้แก่ผู้ขายโดยมีธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) เป็นผู้อาวัลตั๋วสัญญาใช้เงิน และผู้คัดค้านที่ ๑ เป็นผู้อนุมัติวงเงินอาวัลตั๋วสัญญาใช้เงินของนายธีระชัยฯ หรืออนุมัติสินเชื่อโดยการออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้แก่นายธีระชัยฯ อีกทั้งผู้คัดค้านที่ ๑ ยังเป็นผู้แก้ไขระยะเวลาครบกำหนดของตั๋วสัญญาใช้เงินในคำขออนุมัติสินเชื่อดังกล่าวด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้ขายก็ไม่ได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่นายธีระชัยฯ ทั้งๆที่นายธีระชัยฯ เป็นผู้ชำระราคาแต่กลับโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้คัดค้านที่ ๑ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดปกติวิสัยเฉกเช่นเดียวกับการซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๑ พยานหลักฐานของผู้คัดค้านทั้งสี่นำสืบมาไม่มีน้ำหนักเพียงพอและไม่อาจหักล้างข้อสันนิษฐานแห่งกฎหมายได้ ที่ศาลชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงว่าที่ดินหรือทรัพย์สินรายการที่ ๑ ที่ ๖ และที่ ๗ ของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือรับโอนมาโดยไม่สุจริตและมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินนั้น ศาลอุทธรณ์เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของผู้คัดค้านทั้งสี่ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ